



Az országos dalárszövetség

A budapesti nemz. zenede

A budai zeneakadémia

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap három negyed íven, zeneműlektérekkel, zeneszerzők és zeneművészek arcképeivel.
Ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint a kiadói-vatál ügykörébe tartozó levelek a társulat igazgatójának (váci utca 3.) intézendők.

Budapest, 1883. február 26.

Egész évre 6 fit. Fél évre 3 fit. — Külföldre egészévre 8 fit. Félévre 4 fit.

Előfizetheti a „Harmonia” nemzeti zeneműkereskedésben Budapesten, váci utca 3. s vidéken minden könyvkereskedésben. — Egyes szám ára 15 kr.

Kiadja a „Harmonia” magyar zeneművészek társulata.

Felelős szerkesztő: Dr. Hubay Károly.

Az országos magyar dalárünnepélyek ügyrende.

A mult évi augusztus havában Debrecenben lefolyt országos dalárünnepély közgyűlésén szóba hozatott a többi között az is, hogy a dalárszövetség mindez ideig nélkülözi az ünnepélyek szabályszerűen megállapított ügyrendét. Nincs szabály, az ünnepélyek sorrendének megállapítására nincs meghatározva: hogyan választassék a jury, hogyan járjon el stb. A szokás ugyan hozott létre némi eljárási módot, de ez kötelezőnek nem tudatván, a mérvadó tényezők tetszés szerint változtattak rajta. Különösen nagy volt a panasz a jury s az ellen, hogy némely taggyuletek képzett énekesekkel lépven ki a küzdőterre, ez által a pályázatnál nagy előnyben voltak. Ezek a lappangó panaszok aztán a közgyűlés zárulásán olyan skandalumban kulmináltak, a minő csakis ott történhetik meg, hol a hangulat, sokban igaz alapon, de sokban tévedés, félreértés, sőt felbujtogatás által már elkese-redecssé fajult.

Ezen bajokon segitendő, a közgyűlés megbizta a debreceni és miskolci taggyuleteket, hogy rövid idő alatt dolgozzanak ki egy ügyrendet, mely az ünnepélyek alkalmával felmerülő összes kérdéseket tüzetesen és kötelezőleg szabályozza.

A nevezett taggyuletek ezen megbiztatásnak eleget téve, a napokban beküldötték szerkesztőségünkhöz a kérdéses ügyrend alább közölt tervezetét.

Legközelebbi számunk valamelyikében beható bírálat alá fogjuk venni ezen fontos ügyrendet, addig is csak annyit óhajtunk megjegyezni, hogy az egészben véve kielégítő, de lényeges hibákban sem szűkölködik, melyek, ha csakugyan kötelező erőre emelkednének, könnyen kockára tehetnék az ügyet az elvért.

Felkérjük az összes taggyuleteket, hogy ezen, mindannyiokra fontos kérdéshez hozzászóljanak, s netáni ellenvéleményüket szerkesztőségünkhöz beküldeni sziveskedjenek.

A szerkesztőség.

1. Az országos magyar daláregyesület minden második évben, az egyesületi közgyűlésen eleve meghatározandó helyen országos dalár- és zene-ünnepélyt rendez és egyesületi közgyűlést tart a daláregyesület további fenállása és működése érdekében. (Alapszab. 2. §-a.) A dalárünnepélyek mindenkor augusztus havának első felében tartandók.

2. Mihelyt a fentebbi szakasz értelmében az ünnepély megtartásának helye, éve és napja meghatározva lett, köteles a központi választmány az ünnepélyt megelőzőleg legalább hat hónappal az ünnepély helyén lévő dalárdát, vagy ha többben volnának, azok valamelyikét felhívni, hogy az ünnepélyt rendező bizottságokat alakítsa meg, s működését az ünnepély sikeresítése érdekében kezdje meg. — Ugyanekkor tudatja megbizottjának nevét, a ki, mint a központi választmány

képviselője az ünnepély rendezése körül a bizottságokkal egyetértőleg fog működni.

3. Az ünnepély helyén lévő dalárda (vagy dalárdák) a központi választmány felhívásának vétele után legfeljebb 15 nap alatt közgyűlést, esetleg a város műpártoló közönségét felölölő értekezletet tart, mely közgyűlés, illetve értekezletnek egyedüli tárgya a nagy bizottság megválasztása és az ünnepély díszelnök személye iránti javaslat-tétel.

4. A nagybizottság tagjainak száma a szükség- és körülményhez képest a 3. pontban érintett közgyűlés vagy értekezlet által határoztatik meg. Teendői közé tartozik elsőben is az albizottságoknak saját kebeléből való megválasztása, ezen fölül kiterjed hatásköre mindazokra, melyek az albizottságok teendői között alább felsorolva nincsenek, sőt azok intézkedéseit felülbíráhatja, megváltoztathatja vagy pótolhatja. — Joga és kötelessége ennél fogva mindazt indítványozni, elhatározni és végrehajtani, a mit az ünnepély sikerülte és kerekdedége érdekében megtenni jónak lát.

5. A nagybizottság működése megalkulása után azonnal megindul s megválasztván az albizottságokat, azok teendőit körvonalozza. Az albizottságok következők:

a) Elszállásolási, mely a dalárszövözetet központi választmánya, illetve hivatalos közegei által az alapszabályok értelmében kiállítandó igazolványokkal

ellátott dalárok és meghívott vendégek elszállásolását végzi, szükség esetén az elutazás körüli teendőkről is gondoskodik;

b) Vigalmi, mely az ünnepélyre érkezők fogadtatásáról gondoskodik, rendezi az ünnepélyes bevonulást, szervezi és végrehajtja az ünnepély tartama alatt a vendégek szórakoztatására, vagy bármi más célból rendezendő mulatságokat eshetőleg kirándulásokat is;

c) Művészi, mely a dalárversenyek, művészi hangversenyek és összelőadások miként tartása módzatairól, úgy szintén a dalárdák együtttartásáról, kiszabott rendben az előadásokra felvonulásokról, a verseny alkalmával a rend fenntartásáról intézkedik; — végül

d) Pénzügyi bizottság, mely minden az ünnepélyt érdeklő pénzbevételeket és kiadásokat felelősség mellett kezel, és úgy az előleges költségek, mint a versenydíjak beszerzéséről gondoskodik.

Mindenik szakbizottság elnökét és jegyzőjét maga választja, üléséről, rövid jegyzőkönyve intézkedéseiről pontos jegyzéket vezet.

A bizottságok akkor és annyiszor tartanak ülést, a mikor és a hányszor az elnök jónak látja.

6. Az összelőadáshoz, valamint a művészi hangversenyhez netalán szükséges művészi erőket, úgy szintén az ünnepély egyes mozzanataihoz megkívántató zenekarokat, általában a dalártestületeken kívül álló zene-erőket a központi választmány köteles megszerezni.

7. A központi választmány az ünnepély céljából köteles lévén magát a helyszínén egy megbízott által képviseltetni, s ennek nevét a rendezőséggel tudatni, ezen megbízott tartozik a dalárünnepély színhelyén mindannyiszor megjelenni, valahányszor a nagybizottság elnöke által megkeresetik, s ennek minden irányban felvilágosítást adni.

8. Az ünnepély az érkező dalárdák fogadtatásával kezdődik. E fogadtatás a helyi dalárda (dalárdák) részéről akként történik, hogy az arra eleve kijelölt alkalmas helyen az érkezés pillanatában egy-egyén üdvözlő beszédet tart, melyre a központi választmány által már kijelölt egyén válaszol.

Ezt követi a bevonulás, mely mindenkor ünnepélyes sorrendben gyalog, zászlók alatt és a következő rendben történik: elől megy a központi választmány a daláregyesületi elnökkel a szövetség zászlója alatt, utána a helyi dalárda (vagy dalárdák), s aztán az ünnepélyen részt vett egyletek, kiknek sorrendjét a nagybizottság által eleve megejtendő sorshúzás határozza meg.

Bevonulás megtörténtevel a város kebelében a megérkező dalárokat a város részéről a városi hatóság főnöke, vagy más megbízott tisztviselő fogadja, kinek beszédére a dalártestületek részéről válaszol egy már előre kijelölt vagy felkért dalártag.

9. Az országos dalárünnepély következő főbb részletekből áll, u. m.:

I. Ünnepélyes bevonulás.

II. Ismerkedési estély.

III. A dalárdák első versenye.

IV. A dalárdák második versenye

V. Összelőadás.

VI. Diszhangverseny.

VII. A helybeli dalárda által kiadott némi fedezésére tartandó táncestély.

VIII. Ünnepélyes bucsúvétel és elutazás, melyet a díjak kiosztása előz meg.

Ez ünnepélyi mozzanatok akként osztatnak be, hogy az első megérkezési napra esik természetesen a bevonulás és ismerkedési estély, mely utóbbi lehetőleg úgy rendezendő, hogy azon minden dalárda együtt jelen lehessen. — A második nap estvéjén tartatik a dalárdák első versenye a központi választmány által kitűzendő versenydarabbal. — A harmadik napon a dalárdák második versenye szabadon választott — azonban csupán magyar zenemű versenydarabokkal. — A negyedik nap délutánján tartatik az összelőadás akár színházban, akár e célra épített dalszarnokban. Lehetőleg ugyan azon nap estéjén tartandó a helybeli dalárda táncvígvalma is. — Az ötödik napon a dalároknak szabad idő engedtetik netaláni kirándulások és magánmulatságokra, ezen nap estéjén tartandó azonban a díszhangverseny. — Végre a hatodik nap reggelén tartandó zár-közgyűlésen történik a jury ítéletének kihirdetése, díjak kiosztása és az elbucuzás.

A második, harmadik, negyedik na-

pok délelőtti óráit az összelőadás próbái és közgyűlések töltik be.

10. A versenybírák tagjainak száma 9 rendes és két póttagban állapítatik meg, kik az ünnepély alatti első közgyűlésen választatnak. A választásnál minden dalárszövetségi taggyűlésen csupán egy szavazattal bír, melyet a magát kellően igazolt képviselő nyújt be. A rendes jury tagokká megválasztottakon kívül a legtöbb szavazatot nyert két egyén lesz a jury póttagja, kik tagsági jogukat azonban csak a rendes tagok akadályoztatása esetén gyakorolhatják. A központi választmány az ünnepély rendezésében résztvevő megbízottja jury-tag nem lehet.

A jury alakítása oly módon történik, hogy a 9 rendes tag közül 3 a fővárosból, 2 az ünnepélyt rendező városból, 4 az ország egyéb részeiből választatik. A két póttag akár a fővárosból, akár a vidékről választható. A vidékre eső négy jury-tagból mindegyik az ünnepélyen megjelent taggyűletekből és a mennyire kivihető, a versenyben részt nem vevők közül választatik.

Egy taggyűletből csupán egy jury tag választható.

Az ekként választott bíráló bizottságnak elnöke mindig az orsz. dalárünnepély díszelnöke, a ki azonban határozat hozatalnál szavazattal nem bír.

11. Versenyekben csak oly taggyűlet vehet részt, mely az alapszab. 17. §-ának megfelelőleg az összelőadásra kitűzött darabokkal kellően elkészült.

A versenyző taggyűleteknek versenyzési sorrendje sorshúzás által határozzatik meg, és pedig külön mind két versenyre vonatkozólag. Ilyen sorrendben vonulnak aztán a versenyzés színhelyére előre meghatározott gyülekezési helyről, minden egyes saját zászlója alatt, elől a dalárszövetség zászlójával s a központi megbízottal.

A központi megbízott a színpadon a verseny előadások alatt állandóan jelen lenni köteleztetvén, őt illeti előadások körül a fő felügyeleti jog, tehát a versenyző működő tagok számának ellenőrzése, úgy szinte megszámlálása annak, hogy az összeolvadásnál taggyűletek mily számban vannak jelen.

12. Verseny előadásban egy taggyű-

T Á R C A.

A hangnemek jellege.

1737-ben irtak egy könyvecskét, melynek szerzője hosszabban foglalkozik a hangnemek jellegével. A könyvecske Chemnitzben jelent meg „Kurzgefasstes musikalisches Lexikon“ cím alatt. 1787-ben C. F. Cramer „Musikalisches Magazin“-jében ugyan evel foglalkozott és 1806-ban Schubart írta meg a hangnemek jellegét „Ideen zu einer Aesthetik der Tonkunst“ cím alatt.

Meg fogjuk kísérlni, mind a három forrás alapján az idő megjelölésével az illető szerző felfogásához képest, a hangnemek jellegét megírni.

C-dur. 1737. Kissé szentelen tulajdonsággal bír, de az öröme kifejezésében jól használható. — 1787. A vidámság és a szelid-komolyság keveréke. Menetekhez és sonátákhoz alkalmas. — 1806. A C-dur egészen tiszta. Jellege: Ártatlanság, naivitás és gyermekesség.

C-moll. 1737. Kedves, de szomorú is. — Az 1787. nem foglalkozik e moll hangnemmel. — 1806. Szerelmi vallomás és egyszersmind a reménytelen szerelem panasza.

G-dur. 1737. Sok meggyőző képességgel bír, brilláns és víg dolgokhoz alkalmas. — 1787. Nagyobb fokú vidámság mint C-durban, sok kellemmel párosulva. — 1806. Nem mond semmit.

G-moll. 1737. A legszebb hang, mert rendkívüli

kellemet tetszelgőséggel egyesít és ezért a vágyódás, esőndes öröm és édes enyvelés kifejezésére alkalmas. — 1787. és 1806. e hangnemről hallgat.

D-dur. 1737. Éles és makaes. Lármás, víg dolgokhoz alkalmas. — 1787. A komolyságot kizárja, a gyengédséget eltünteti és kiesapogó, gyakran aljas vígságot visz helyébe. — 1806. A győzelem, a hallelujá, a harsi zaj és a győzelmi riadás hangja.

D-moll. 1737. Bizonyos nyugalom, nagyság és kellem találtatik benne. — 1806. Bánatos nőieség, mely spleent és unalmat szül.

A-dur. 1737. E hang nagyon megragadó és inkább búsongó, mint panaszo kifejezéssel bír, különösen a hegedűnél. — 1787. Kissé büszke, de szívlehető. — 1806. Ártatlan szerelmi vallomások, megelégedés, a viszontlátás reményének és a gyermekies vígságnak kifejezése.

A-moll. 1737. Szép és komoly affectussal bír és e mellett bizelgővé idomítható. E hang, természeténél fogva, csaknem minden lelkiállapot kifejezésére alkalmas. — 1806. A jámbor nőieség és a gyengéd jellem kifejezője.

E-dur. 1737. Kétségbeesett és ölé szomorúságot fejez ki. Különösen alkalmas szerelmes különök és reménytelenek számára. Éles, átható és mégis szenvedő. — 1787. Feltűnően büszke hang. — 1806. Hangos felkiáltás és kacagó öröm.

E-moll. 1737. Nem alkalmas víg dolgokhoz. Szomorú, bánatos hang, habár gyorsütemben is használható. — 1806. Naív, nőies, ártatlan szerelmi val-

lomás. Panasz, szemrehányás nélkül, sóhaj, könnyek nélkül.

F-dur. 1737. A nagylelkűség, állhatatosság, szerelem és hasonló állapotok és tulajdonságok kifejezésére alkalmas. — 1787. Szelidség és kedély. — 1806. Nyugodt és egyszersmind tisztos.

F-moll. 1737. Mély, elkéseredett szívifájdalmat és melancholiát fejez ki. Alkalmas a hallgatóság hátának borsództatására és hajának az ég felé meresztésére. — 1806. Nyomasztó bánat, halotti panasz, nyögés és a sirba kívánczó vágy.

B-dur. 1737. Gyönyörű hang, minden szépre alkalmas. — 1787. Tiszteletteljes komolysággal párosult leereszkedő nagyság.

B-moll. 1737. és 1787. nem említik. 1806. Egy külön. Kissé mogorva, legtöbbszörre visszariasztó külsővel. E hang isten és a világ ellen van, elégedetlen önmagával és mindennel és úgy hangzik, mint ha öngyilkosságra akarná az embert előkészíteni.

Es-dur. 1737. Fenséges hang, felvillanyozza az érzelmeket, érdekes, leirhatatlan nemességgel. — 1806. A szerelem, az imádság és a nemesség hangja.

Es-moll. 1806. A fájdalom, a legmélyebb lelki gyötrelme, a legnagyobb kétségbeesés, a legelése-redebb kedélyállapot hangja. A szív minden fájdalma, minden remegése, minden félelme e borzalmas hangon beszél. Ha a szellemek beszélni tudnának, akkor ezen a hangon beszélnének.

As-dur. 1806. A sir hangja. Sirt, halált, puszt-

let működő tagjainak száma 16-nál kevesebb, 32-nél több nem lehet.

13. Az énekművészetet kenyér keresetből gyakorló színpadi énekesek egyetlen dalárverseny előadásban sem vehetnek részt, még akkor sem, ha a dalegyletnek tagjai volnának. A mely egyletre bebizonyul, hogy a szabály ellen vét, netalán nyerendő díját elveszti, és jegyzőkönyvi megrovást kap.

14. Az ünnepély színhelyén lévő egyik dalárda sem versenyezhet díjra, szabadságában áll azonban a két verseny előadás bármelyikén, vagy mindkettőn is a többi versenyző dalárdákra érvényes szabályok korlátai között fellépni, azonban a két verseny valamelyikén minden esetben fellépni köteles.

15. Minden dalárgegylet, mely a közös versenydarabbal pályázik, köteles a szabadon választott darabok versenyén is fellépni, ellenesetben díjra semmi szín alatt nem számíthat. Azon elvnel fogva azonban, hogy minden egylet csak egy díjat nyerhet, sem azon egyletek, melyek az első versenynél díjat kaptak, sem az ugynevezett minta dalárdák a második verseny díjaiban nem részesülhetnek.

16. A verseny eredménye felett a jury tagjai titkos szavazattal és szótöbbséggel döntenek, egymás véleményét befolyásolniok nem szabad.

17. A jury tagok még az előadás estvéjén véleményeiket azonnal megállapítják, és pedig külön-külön az egymással tanácskozás teljes mellőzésével szavazataikat egy-egy fehér lapra úgy írják fel, hogy abból az illető jury tag véleménye a versenyző egyletek szabatos megjelölésével, illetve azoknak hivatalos elnevezésével díjnyerés szempontjából határozottan megállapítható legyen. Minden egylet sorozandó. Az ily módon elkészített szavazat lapot minden jury tag sajátkezűleg alá írván egy borítékba bezárja, és a díszelnöknek haladéktalanul át adja.

A második verseny felett a jury hasonló eljárást követ, azonban mindenik verseny eredménye külön bírálattal, az első verseny eredménye a másodikikat semmi tekintetben nem befolyásolhatja.

18. A zárközyűlés előtti napon a bíráló bizottság ülést tart, midőn a szavazat-

rejtő borítékok felbontatván, a szavazatlapok egész terjedelmükben, tehát a szavazó jury tag nevének feltüntetésével is jegyzőkönyvbe vitetnek, és azokból a versenyző dalárdák érdemsorozata megállapíttatván, ezen egész jegyzőkönyv a zárúléson felolvastatik. Ezen jegyzőkönyvből bármely versenyző tagegylet kívánatára kivonat adandó.

A szavazatok összeszámításánál szabályul szolgál, hogy ugyan azon versenynél, a mely tagegylet az első díjra szavazatot kapott, de kisebbségben maradt, annak az első díjra nyert szavazatai, a második díjnal figyelembe, illetőleg számításba veendő és ezen elv alkalmazandó a többi következő díjak oda ítélesénél is.

19. Ha a szavazat lapok összeszámításából az tűnnék ki, hogy olyan tagegylet, mely az első versenynél már díjat kapott, a második versenynél is díjra érdemesített, a második verseny díja az utána legtöbb szavazatot nyert egyletnek adatik, azonban részére ezen körülményt tartalmazó jegyzőkönyvi kivonat adandó.

20. Ha azon eset fordulna elő, hogy valamelyik díjra több egylet egyenlő szavazattal ajánlatnék, az ilyen egyletek között a díszelnök által azonnal megejtendő sorsuzás fog dönteni.

21. Azon tagegyletek, melyek korábbi versenyek alkalmával már egy vagy több ízben a közös műdarabok versenyén első díjat nyertek, azon esetben, ha a következő dalárünnepélyen ismét első díjra lennének érdemesek, a többi versenyző egyletekhez viszonyítva: a jury által „m i n t a - d a l á r d á k k á” minősítetnek, és ezen minőségük díszokmányul ösmertetik el.

A minta-dalárdák a következő országos dalárünnepélyen csupán egymás között és külön díjra versenyeznek, azonban mindenkor az össz-versenyző tagegyletekre kötelezett műdarabbal, és sorsuzás által beosztott sorrendben.

A minta-dalárdák száma az ezutáni dalár ünnepélyeken fogyatkozásnak, és szaporodásnak lehet kitéve, ahhoz képest a mint kitűnőségét megtartja, vagy elveszti. Azon elvnel fogva ugyanis, hogy jövőre ugyan azon dalárgegylet kétszer egymásután első díjat nem nyerhet, ha már egyszer első díjat nyert, és a következő dalárünnepélyen ismét első díjra lenne méltó, az esetben minta-dalárdává avatattik fel, és azt követő ünnepélyen azok között versenyez, tehát a minta-dalárdák számát szaporítja. Viszont a minta-dalárda, ha a közöttük eszközözendő versenyen oly nagy hanyatlásnak adná jelét, hogy a jury ítélete szerint nálánál a többi rendes tagegyletek között is különbek, kitűnőbbek találtatnak, minta-dalárda minőségét elveszti, és vissza esik a rendes díjakra versenyzők sorába, — ugy szinte azon tagegylet is, mely két egymásután következő ünnepélyen meg nem jelen, vagy ha megjelen is, de nem versenyez: minta-dalárda minőségét veszti.

22. A minta-dalárda működő tagjai és tisztviselői saját egyleti jelvényeiken felül minta-dalárda jelvényt viselnek, és az egylet e címet használja.

23. Az ünnepélyre magukat bejelentett és a versenyezni ohajtott tagegyletek kötelesek az össz-előadásra kitűzött darabokat egytől egyig jól betanulni. — Ennek ellenőrzése szempontjából köteles a bíráló bizottság (az alapsz. 17. sz.) sorsuzás szerént legalább három tagegyletet tetszés szerént egy-egy össz-darab elmondásával megpróbálni, s a mennyiben ezen szabálynak meg nem felelő dalárda

találtatnék, ez olyan versenyre nem bocsátatik. — Tartozik továbbá minden tagegylet öszves megjelent tagjaival az ünnepély egész folyama alatt, főként pedig az össz-előadás jelen lenni, ugy annyira, hogy ha az össz-előadás alkalmával valamely dalárdának — össze számolás szerint — egy harmada hiányoznék, az ilyen dalárda a menyiben versenydíjra érdemesített volt, díját elveszti, más esetben pedig jegyzőkönyvi megrovásban részesül.

24. Ezen ügyrend az országos magyar dalárgegyület minden tagegyleteit kötelezi, és a jövő országos dalárünnepélyeken szigoruan megtartandó.

Osszeállították a debreczeni országos dalár egyesületi közgyűlésből megbízott debreceni és miskolci tagegyletek küldöttei, 1883. évi január 27-én.

Wagner barátai és ellenségei közt.

Wagner Richárd egy hatalmas, elterjedt párt vezére volt. A párt elvesztette vezetőjét és alig fog megmenekülni a felbomlástól, hacsak nem találkozik egy autoritás, mely élére állva, azt Wagner szellemében fenntartani képes lesz. De hol található egy ily egyén? És ha találkozik, lesz-e majd annyi erkölcsi ereje, bír-e majd annyi szellemi fölényvel, akaraterevével, kitartással, szóval azokkal a tulajdonságokkal, melyekkel Wagner bírt, és a melyek előtt a hívók térdeit hajtották és úgy imádták őt? Ha a harsány eleső hadvezér haldokolva utódjának adja át a vezényletet, ez által a már hátráló sereget új erőre buzdítja és győzelemre is vezetheti. Itt azonban nem volt ideje a haldokló hadvezérnek elkiáltani: „előre fiúk, utódom zászlója alatt!” A közönség nem éri be az üres szavakkal hanem tetteket követel.

A mit Wagner még ezen, a sors által immár elzárt, határon túl elérni akart, az pusztá, megjárhatatlan terület maradt. Csak ő ismerte azokat az utakat, melyek erre a területre vezetnek és csak őt követették vak buzgalommal — barátai. Az a büszke épület, a mely egy magaslapon messze emelkedik a „bajor olymp” fölé, úgy látszik még csak egyszer fog megnyitni, a — halotti ünnepély alkalmával, mert az az eszme, mely ezt az épületet megteremté, egyedül csak alapítójának nagy szellemében fogamzott meg, élt és vele együtt száll a sírba.

Az elárvult és vezért vesztett párt tovább fog ugyan működni és mindent el fog követni, hogy a pártot régi nagyságában fenntartsa, szóban és írásban, propagandával, reklámmal és igazsággal, de nem fog tudni a már megkezdett és kijelölt irányban tovább haladni és teremteni. És a „Bayreuther Blätter” legszebb vezércikkeinek sem vagyunk képesek annyi meggyőző képességet tulajdonítani, hogy avval a vezér nélküli pártnak csak egy új tagot is szerezzen. Erre csak Wagner volt képes, hatalmas lángeszével és csüggedést nem ismerő akaraterevével. Személyes erélyének és tevékenységének talán még egy külön Wagner-iskola alapítása és a bayreuthi ünnepélyeknek bizonyos időközökben való ismételtetése is sikerült volna. Talán sikerült volna neki az is, a mit bayreuthi színházával tervezett, melyet úgy akart később felépíttetni, hogy az mind külsejére, mind belsejére nézve egyedül álló legyen és hogy a századok viharával is képes legyen dacolni. A mester halálával mindezen remények, tervek és nagyszerű eszmék megsemmisültek és követőinek nem hagyott

tulást, végítéletet, örökkévalóságot, mindent e hang foglal magában.

Des-dur. 1806. „Kancsal” hang Se hideg, se meleg. Kacagni nem tud, csak mosolyogni, sírni nem tud, csak nyafogni.

Fis-moll. 1806. Sötét hang: rángatja a szenvedélyt, mint a harapós eb a ruhadarabot. Zsörtölődés és kedvetlenség a beszéde, mintha helyzetével nem volna megelégedve.

Az itt felhozott példákban kitűnik, hogy a hangnemek jellegét nem lehet szóval kifejezni, azokat a hivatottaknak át kell érezni és a szerint használni. Ezt bizonyítják azok az óriási ellentmondások, melyeket az illető írók nemcsak egymással szemközt, de önmagukkal szemben is elkövetnek.

A felfogások különbözők. A mit például 1737-ben az illető író vig, kiesapongó, lármázó stb. jellegűnek mond, azt Cramer 1787-ben komolyan, fenségesnek, mely érzelmeiket kifejezőnek, Schubart pedig 1806-ban kedélyesnek, enyelgőnek stb. mondja. Az ilyen eszme-futtatások, mint az idézett művekben foglaltattak, megjárják egy humorisztikus zenei almanachban, de arra nem tarthatnak igényt, hogy komolyan számbavehető és tanulmány tárgyává tehető dolgozatoknak tekintessenek.

hátra egyebet, mint a pótolhatatlan veszteség fájó tudatát és azt az elégtételt, hogy elhunyt nagy mesterüket életében minden művében és tettében önfeláldozással támogatták.

De nemcsak Wagner követőinek, hanem Wagner elleneseinek is van okuk elhunyt fölötte keseregni. Itt azonban szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy ez állításnál nem a mesternek immár le-tűnt teremtő erejére gondolunk, hanem individualitásának közvetlen hatására, mely művei mögött előtűnt és a mely elleneseinél mindig az ellenkező irány fejlesztését és cultiválását úgyszólván provokálta. Egy egyéniség nagyságát nem mindig barátainak, hanem ellenségeinek száma és jelentősége szerint kell mérlegelni. A ki egy egész ember-életen át annyi tekintélyes és nevezetes egyént volt képes sachtan tartani, mint Wagner, annak okvetlen kitűnő játékosnak kellett lenni. Geniusának hő sugarai sok fáklját lobbantottak lánggra, sok gyertyát gyújtottak meg és sok szikrát élesztettek. Sok volt a füst, de sok volt a világosság is. És Wagnernek még a napilapok is, melyeknek esküdt ellensége volt, akaratuk ellenére segítettek eszméinek terjesztésében, a mi ugyan nem épen az illető lapok érdeme, hanem inkább azon ellentmondásra izgató szellemnek, mely az emberi természetben rejlik és annak egyik sajátságát képezi. E nélkül operái vagy tetszettek volna, vagy nem, épen úgy, mint más közönséges operák: itt azonban az objectum mellett még a szerző subjectiv véleménye lépett előtérbe, mely a közönséget felizgatta és szenvedélyességét táplálta. Úgy a katedrán, mint a sörös kanos mellett, díszebédek-nél úgy, mint a családi asztalnál, minden illő és illetlen alkalommal előtérbe toltta magát e théma. Egyesek felfogása és nézete röpiratokban és könyvekben talált kifejezést, és így képződött egy valóságos Wagner-irodalom, mely a könyvpiacot elárasztotta. De az általános izgatottság akkor érte el tetőpontját, ha Wagner személyesen jelent meg a küzdtéren. Az a különös hatás, melyet a közönségre gyakorolt, abban nyilatkozott, hogy hívóinek és követőinek száma napról napra szaporodott. Szavainak rendkívüli meggyőző ereje, írásbeli értekezéseinek mély, átértzett, igaz, genialis, alapos és magasan a köznapiaság fölé emelkedő előadása jobban lekötötték és fogva tartották ellen-segeit, mint barátait.

Féltő, hogy mindazok a nyomok, melyeket a mester maga után hagyott, oly lábak által fognak tipratni, melyek nem illenek azokba. Viszont azonban azt reméljük, hogy, ha Wagner ellenesei most fogják hátrahagyott műveit áttanulmányozni, akkor nagyobb mérvben és más módon fogják méltányolni, mint halála előtt. Reméljük, hogy a nagy mester sir-jánál barát és ellenség kezét szorít egymással, ha nem is örök békére, de legalább egy ideig fegyverszünetre. Azután hadd kezdődjék újra a nemes harc, mely-nél a legyőzött épen annyit fog nyerni, mint a győző.

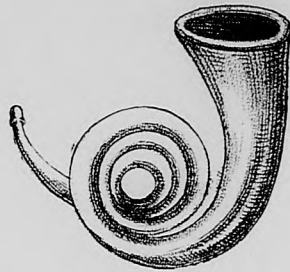
A zene története.

(6. folytatás.)

A régi zsidó népnél ez ütő szer leg-régibb neme „Schalipsin“-nek nevez-tett s alakja a 24. ábrán látható.

A görögök és rómaiaknál használtak is hasonló volt alakjukra nézve a fen-tebbiekhez.

Ez ütőhangszer (ha ugyan a szó ze- nészeti értelmében hangszernek nevez-



19. ábra

hető) az, mely még ma is ősrégi alakjában használtatik a zenekarokban.

VIII.

A jelenkor tökéletlen hangszereiről.

(melyek a vad és félművelt népeknél még ma is divatoznak.)

Földünkön még manap is számos oly néptörzs létezik, melyekre épen semmi, vagy csak nagyon csekély befolyással



20. ábra.

volt s van a civilizatio; s melyek zene dolgában épenséggel egyenlő színvonalon állnak az ő emberiséggel.



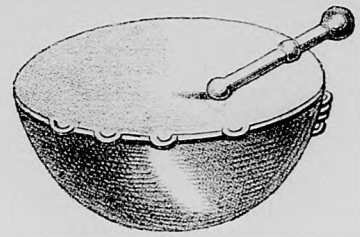
21. ábra.

Habár leginkább Európa legmagasabb északi részeiről s felső Ázsiáról, közép- és dél Afrikáról, továbbá: Amerika s a világ-ocean sziget-lakóiról lehet elmondani, hogy hozzájuk még nem jutott el a műveltség magasabb foka s ezzel együtt a zenének tökéletesebb volta és eszközei is: mégis feltűnő, hogy Európán kívül sok oly népfaj is, mely különben ipar, mester-ség és műveltség tekintetében kiemelkedő álláspontot foglal el, zene dolgában még ma sem haladt tovább a kezdetlegesség színvonalánál, miről leginkább a nálok divatozó hangszerek tanuskodnak. Ilyenek pl.: a Chinaiak, Indiaiak és Japániaiak. De még magában Európában is vannak oly néptörzsek, melyek zene és hangszerek tekintetében több évszázad, sőt évezred-del is visszamaradtak, mint pl.: a Balkán félsziget néptörzsei és az aldu-nai tartományok lakói.

Az Eszkimók pl. semmi hajlamot sem mutatnak a zenéhez s hallásánál még a füleiket is bedugják.

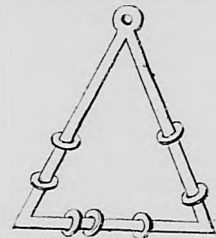
A Hottentottáknál csak a száj-

legfeljebb változás kedvéért a legkezdet-legesebb alakú és szerkezetű sip.



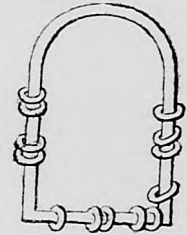
22. ábra

California vadnépei tánc közben csak tapsolnak, vagy fadarabokat ütnek össze és énekük inkább valami rekodt köhögéshez hasonlít.



23. ábra.

Az Eszkimóknál — mely nép pedig sokat érintkezik az északi részeket felke-reső civilizált népekkel — csak a legkez-



24. ábra.

detlegesebb hangszerek egyike, úgymint a Tamburin van divatban, melylyel monoton éneküket szokták kísé- rni.

(Folytatása következik.)

Ondriček Ferenc Budapesten.

Pablo de Sarasate óta nem volt művész Budapesten, ki oly gyorsan s oly nagy mértékben meghódította volna a fővárosi közönséget, mint Ondriček. A szó szoros értelmében felvillanyozta zenéértő közönségünket. Már az első hangversenyben olyan diadalt ült, minőt csak nagy művészek szoktak elérni. A hatás a másodikban még lehetőleg fokozódott. Ondriček az elsőrangú hegedűművészek közé tartozik s sokban felülmúlja kollégáit. Edesebb hangot, képzettebb, biztosabb technikát még csak képzelné sem lehet, ha van valami, a mi ellen kifogást tehetünk, úgy az a választott s előadott darabok se-lejtes volta. A kitűnő művésznek ninesen műsora, legalább nem rendelkezik olyannal, melyet modern értelemben annak szoktunk nevezni. A Mendelssohn és Bruch hangversenyeken kívül a többi előadott piécek mind olyanok voltak, melyeket itt-ott meg lehet ugyan hallgatni, de állandóan műsorra venni, úgyszólván vessző paripáivá tenni, olyan művésznek mint Ondriček, nem szabad.

A nagy művész — értesülésünk szerint — március elején még egyszer lejön Budapestre, hogy egy nagy jótékony hangversenyben közreműködjék s ekkor, mint e lapok szerkesztőjének monda, kizárólag klasszikus darabokat fog játszani. Már előre örvendünk a nagy élvezetnek.

Múlt kedden hagyta el fővárosunkat a gyorsvonattal.

A pályaudvaron a „Harmonia“ társaság igazgatói és a budapesti esch kolonia küldöttsége büsz-

mondott beszédet esehül mire Ondriček szint' esehül válaszolt.

A kitünő hegedűművész dr. Hubay Károly és Vas igazgatók előtt még egyszer elmondta, hogy mindig a legnagyobb örömmel fog visszagondolni azokra a napokra, melyeket Budapesten töltött.

De nem esoda. Ittléte alatt egyik multság a másikat érte.

A mint esütörtökön este a gyorsvonattal megérkezett, a fogadására künnjárt igazgatók mindjárt elvitték a Vadaskürtbe: a Rácz Paliék ott húztak neki először életében igazi magyar nótákat; pénteken a hangverseny után a nemzeti szállodában bankett volt a tiszteletére: szombaton dr. Hubay Károly körülvitte őt a városban, megmutogatva neki minden látnivalót, — mikor a bástyából lenézett a hatalmas folyamra, a gyönyörű városra, elragadtatva kiáltott fel:

— Ez pompás! Ez sokkal szebb még a Hradesinnál is!

Egy olyan igazi eseh, mint Ondriček, többet már nem mondhat.

Vasárnap este Bartay, zenedei igazgatóval kiment a népszínházba: Evva Lajos úr a zsufozásig megtelt házban egy p holt boesátot rendelkezésére. A színházat nagyon szépnék találta: az előadás pedig művészi felbuzdulásba hozta. A „Piros bugyelláris”-t játszották, Blaháné ragyogtatta művészetét. Ondriček illet még soha sem élvezett. Különösen a „Piros, piros, piros” annyira megkapta, hogy Forrai-éknál, hova a színház után estélyre volt hívatás, így egyszeri hallás után lezongorázta ezt a dalt.

Hétfőn dr. Hubay Károlynál, a „Harmonia” vezérgazdájánál ebédelt: hangverseny után pedig Gobbi Alajoshoz ment estélyre. Itt pont éjfélkor a eseh deputáció jelent meg és magával vitte a honfitárs művészt a pilzeni söresarnokba bezedára. Ott volt mind, a hány eseh muzsikás csak van Budapesten: hazafias dalokat énekelve, hazafias ételeket fogyasztva és úszva a sörben egész reggeli 3 óráig.

Emlékül két areképet hagyott hátra, egyet Hubaynak „A monsieur le docteur Charles Hubay souvenir amical Fr. Ondriček Budapest le 20. Février 1883”: egyet pedig a „Harmoniának”: „A la Société des artistes musiciens hongrois „Harmonia”. Aláírás mint fentebb.

Orsz. dalárszövetség.

A budai dalárda férfi-estélye. A budai dalárda febr. 17-én revanche vacsorát rendezett az ó-budai dalkosorú tiszteletére, a budai Wasell-féle söresarnokban. A két dalegylet tagjai közül mintegy százan jöttek össze s örömlüknek adtak kifejezést, hogy a dalegyleti élet terén a főváros jobbbparti dalárdák közt ily szép egyetértés uralkodik. Pontban nyolc óra-ker érkezett meg dr. Országh Sándor a budai dalárda elnöke, ki lelkes éljenzés között foglalta el helyét az asztalnál. A vacsora alatt kezdettől fogva víg hangulat uralkodott s alig várták, hogy az elnökség részéről megkezdessék a felköszöntők sora, mert valamennyiből ki akart törni a lelkesedés. Dr. Országh Sándor volt az első toasztozó, éltetvén a testvérdalegyletet s hangsúlyozta, hogy bátran elmondhatja, miszerint kevés oly dalegylet létezik, mely oly testvéries egyetértésben élne egymással, mint a két egylet egybegyült tagjai. A felköszöntést szünni nem akaró viharos éljen és pohárcocintás követte. Utánna Löw az ó-budaiak részéről beszélt a szép összetartásról s éltette a dalárokat, majd pedig a budaiak részéről Petz Pista humoros felköszöntője következett, mely általános derűsöget keltett. Végül Országh Sándor a jelenvolt hölgyeket éltette. A vidám hangulatot fokozták a majd külön-külön, majd karban előadott szebbnél szebb dalok Schweida és Serényi karmesterek vezetése mellett, úgy annyira, hogy

valóságos rögtönzött hangverseny keletkezett. Melles Károly és Schmidt Feri magándalokat énekeltek és különösen Donizetti „Lindá”-ja tetszett Schmidt Feri előadásában. Az egyik dalegylet a másikkal tapsolt és nem lévén idegen helyiségben, mindenki teljesen otthoniasan érezte magát.

Budai.

A m.-szigeti dalkör f. hó 17-én kitünően sikerült dalestélyt rendezett. A „Korona” szálló nagyterme zsufozásig megtelt, s a díszes közönség, élén a művelt lelkű főispánnal és az országos hírderek alispánnal, a kitűzött darabok szabatos és lelkes előadása fölött általános tetszésnyilvánítását zajos tapsokkal kísérté. Az estély műsora: 1. Csatadal. Huber Károlytól. 2. Pápai emlény. Népdal. 3. Dalverseny. Id. Ábrányi Kornéltól. 4. Csolnakázás. Mendelssohntól. 5. Alarc mindenütt. Genée Richardtól. 6. Bágvadtt szellő. Népdal. 7. Rákóczy-egyveleg. Wusching Konrádtól. — A közöket tek. Ujhelyi L. úrnak műkedvelőkből alakult jól szervezett vonós-zenekara élvezetesen töltötte be.

Ha valahol a hazában, úgy itt a határon bír jelentőséggel a dalkör buzgó működése, mert itt nemcsak a közművelődésnek, az izlés nemesítésének, a társadalmi élet élénkítésének áll szolgálatában, hanem közvetlen a kedélyre ható szereplésénél fogva a nemzetség eszméjének is sikeres élesztője és ápolója. E szép hivatás jól felfogott érdeke lelkesítse továbbra is a dalkör működő tagjait s ügyük a művelvet után áhítózó közönség részéről bizonyára mindenkor az imént tapasztalt meleg pártolásban részesül.

— Y.

Hazai hírek.

* **Pénteken**, 1883. évi március hó 2-án esti 7 egy fél óra-ker a fővárosi vígadó kistermében kamara-zenestély, rendezik Liedl Ferenc (hegedű), Wilmouth Bódog (gordonka) és Major Gyula (zongora). Műsor: 1. Hármás (Trio) 70. mű (D-dur) Beethoven, Allegro vivace e con brio. Largo, Presto. 2. Hármás (Trio) 32. mű (új) Godard, Allegro, Menuetto, Andante, Allegro, Vivace. 3. Hármás (Trio) (B-moll) Volkmann, Largo, Ritornell, Allegro con brio, Largo. — Az Ehrbar-féle ujszerkezett hangversenyzongora a „Harmonia” zongoratermből való.

* **Liszt Ferenc** „Szent Erzsébet” oratoriumát Virágvasárnapján előadja Pószonyban az ottani templomi zeneegylet Thiard-Laforest József karmester vezetése alatt. Liszt megígérté, hogy jelen lesz az előadáson. Csak a mi zenei testületeink mellőzik következetesen nagy házánkfiának műveit! Lesz alkalmunk ezzel a kérdéssel legközelebb tüzetesebben foglalkozni.

* **Zichy Géza gróf** Berlinbe utazott, hogy a német udvar meghívása folytán részt vegyen a 27-iki udvari ünnepélyeségek alkalmával rendezendő hangversenyen. A nemes gróf jövő hó 1-én vagy 2-án érkezik vissza Budapestre, 4-én jelen lesz a nemzeti zenede növendékeinek hangversenyén és hangverseny után részt vesz az írók és művészek köre által az ő tiszteletére rendezendő banketten.

* **Ováció Huber Károlynak.** A nemzeti zenede a Huber Károly orsz. dalárszövetségi karnagy tiszteletére, a Ferenc-József rend lovagkeresztjével történt kitüntetése

alkalmából rendezendő ünnepélyt jövő hó 11-én fogja megtartani a zenede helyiségeiben, mely alkalmossal Zichy Géza gróf, a zenede elnöke fogja az ünnepelt mellére tűzni a Ferenc-József rend lovagkeresztjét alkalmi beszéd kíséretében. Az ünnepélyességet bankett fogja követni.

A nemzeti zenede igazgatósága által 1883. évi március 4-én, vasárnapon esti 6 óra-ker az intézet felsőbb és kiművelési osztálybeli növendékeivel a fővárosi vígadó kistermében, Huber Károly zenedei karnagy vezetése alatt tartandó első zene-estélynek műsora: 1. Szimfonia (kemény D) Haydn, előadják: a zenekari osztály növendékei és zongorán Székely Irén, Muhr Hermina, Krausz Róza és Zimmermann Ottília. Tanár: Huber Károly úr. 2. Változatok Beethoven egy témája fölött St. Saëns, zongorán előadják: Verbay Ilon és Blanz Emma. Tanár: Erney József úr. 3. Ária Mozart, előadja: Hollósi Vilma. Tanár: Puks Ferenc úr. 4. Zongoraverseny (kemény C) Weber, előadja Donhoffer Géza, második zongorán kíséri Kerner István. Tanár: Zapf Antal úr. 5. „Plevna-nóta” hegedűverseny Hubay Jenő, zenekarkísérettel előadja: Rigó Gyula. Tanár: Huber Károly úr. 6. Hetes (lány D. I. rész) Hummel, előadják: Schölnaszt Ida és a zenekari osztály növendékei. Tanár: Székely Imre úr. 7. Rhapsodia, zongorára és hegedűre (kézirat) Liszt, előadják: zongorán Schölnaszt Ida és Székely Irén, hegedűn (unisono) Zerdahelyi Olga, Rigó Gyula, Waldmann Béla és Südfeld Samu. Tanár: Huber Károly úr. 8. Ária Mozart, előadja: Rácz Gyula. Tanár: Puks Ferenc úr. 9. VII-ik (utolsó) hegedűverseny (új) Vieuxtemps, zenekarkísérettel előadja: Waldmann Béla. Tanár: Huber Károly úr. 10. Esdur verseny (I. rész) Moscheles, zenekarkísérettel zongorán előadja: Zimmermann Ottília, második zongorán kíséri Krausz Róza. Tanár: Székely Imre úr. 11. Kettős dalok Mendelssohn, a) Sójaj, b) A vándormadarak bucsúja, előadják: az énekosztály növendékei. Tanár: Puks Ferenc úr.

Külföldi hírek.

* **Wagner-ünnepélyek.** A nagyheregi udvari színházban megható Wagner-ünnepélyt rendeztek. A színpadon az elhunyt zeneszerző mellszobra állott, déli növényektől környezve. Az ünnepélyt a „Parsifal” bevezető zenéje nyitotta meg. Ezt követte egy prolog elszavalása, melynek végén a szavaló művésznő babékoszorút helyezett Wagner mellszobra elé. A „Walküre” előadása zárta be az ünnepélyt, melyen végig jelenvolt a nagyheregi pár is. — Münchenben e hó 20-án a király rendelkezése szerint rendeztek Wagner-ünnepélyt az udvari színházban. A magas helyárak dacára zsufozásig megtelt a nézőtér. A közönség, férfiak és nők egyaránt, gyászbán jelent meg. Az előadást a „Siegfried” gyászindulója nyitotta meg. Ezalatt lassan felgördült a függöny. A színpad hátterében márványportale tűnt fel. Középen magas talapzaton állott Wagner babékoszorúzott mellszobra, délszaki növényzet között. A talapzat négy sarkán fátýolla bevont lángtartók emelkedtek. A gyászinduló végső akkordjainál a függöny ismét legördült. A közönség ünnepélyes esendben maradt, senki sem tapsolt. Ezt követte a „Tristan és Izolda” előadása, a Vogel-párral a címszerepekben. Az egész udvar jelen volt az ünnepélyen.

* **Midón Patti** Amerikában Haverly J. H.-tól minden hangverseny után 5000 dollárt követelt, azt a megjegyzést tette az utóbbi, hogy e szerint a művésznő jövedelme havonként 50.000 dollárra rigna, tehát épen annyira, mint az Egyesült Államok elnökének egész évi fizetése. „Nos”, felelé a művésznő, „akkor énekeltesse az elesőbb elnököt.”

Figyelmeztetés!

Kitűnő zongorahangoló
MAGRINI A.

ajánlatik mindennemű
zongora-hangolás, javítás és bő-
zésére.

Megtudható a társulat zeneműkeres-
kedésében váci utca 3.

NEMECSEKE JÓZSEF

Mignon zongorák. Tartós kitűnő hang-
szerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

„Produktív szövetkezet.”

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű
„Bösendorfer” zongoragyártóból el-
szakadt 60 munkás alapította s ma
már méltán vetekedik az anyaggyár
készítményeivel.

Tekintve a kitűnő minőséget
a legolcsóbb hangszer. Külö-
nösen ajánlatos az úgyneve-
zett „Mignon zongorák.”

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

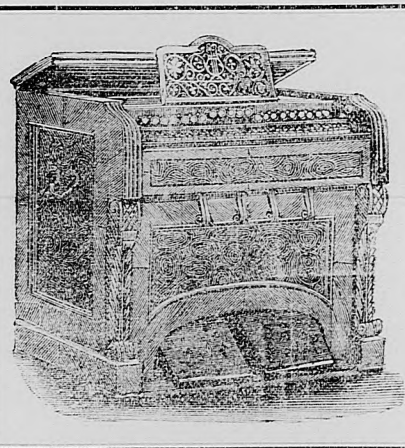
Jó minőségű tartós zongorák:

Rövid szalon, diófából.
" " " fekete.

Árjegyzék küldetik díj nélkül.

CARL HAMBURGER

zongoragyártó



A legkitűnőbb
„Harmoniumok”
Tietz Péter utóda
Kotykiewicz Teofil
gyára

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok. Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 forinttól felfelé.

Több évi jótállás!

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

J. Heitzmann és fia

es. kir. udvari zongoragyártó

Első rangú gyár, mely különösen arról nevezetes, hogy a legtartósabb hangszereket készíti. Zongorái az egész világon el vannak terjedve. S mindenütt egyaránt kelendőségnek és kedveltségnek örvendenek. Birja a legmagasabb kitüntetések.

! Szarangi tréfa!

Grelot (csörgő) polka

kézre való csörgővel együtt

kapható minden könyv- és zenemű-kereskedésben.

HEVESI B.

zongoragyártó

Kitűnő hazai gyártmány, mely különösen szoliditása és tartóssága által tűnik ki. Ezen minden tekintetben ajánlható zongorák főgyártó-
segét a társulat birja s zongoratermében mindig megtalálhatók.

PETROV

zongoragyártó

Legolcsóbb zongorák

Zenetanárok lakcímei:

Zongora.

- Aggházi Károly nemz. zen. tan. Akad.-ut. 11.
- Bartay János " " Váci-utca 10.
- Schütoze Rezső " " N.-korona-u. 4.
- Khayll Antal " " Thonet udvar
- Erney József " " Kerepesi-út 24.
- Huber Károly " " Uj tőzsde-épület
- Dr. Popper Armin Sugár út 80. sz.
- Ziegler János Király utca 35. sz.
- Koschirz János Sugár út 89. sz.
- Kindtner Károly Vas utca 17. sz.
- Vajdaffy Béla Külső dob utca 49.
- Tomka István Molnár utca 20. sz.
- Krisztinkovich Béla Hungaria szálloda
- Gobbi Henrik Ferenc-József rakpart 18. sz.
- Rausch Károly Hunyady utca 3. sz.
- Kühn Miksa Károly körút 11. sz.
- Drescher Raimund Kerepesi út Kerepesi udv.
- Sipos Antal Keeskeméti utca Geiszttház
- Zimay László Molnár utca 37.
- Székely Imre Szerb utca 2.
- Avar Alajos Rákosárok-utca.

Harmonium és Orgona.

Erney József Kerepesi út 24.

Ének.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11. sz.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Pauli Richárd Dohány utca 28.
- Passy Cornet asszony Muzemum körut
- Igerics Katalin Lipót utca 6.
- Ulrich Cécilie Albrecht ut 6.
- Schmidt József Lipót utca 19.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.

Zeneszerzés.

- Aggházi Károly Akadémia utca 11.
- Erney József Kerepesi út 24.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Nicolitsch Sándor Kazinczy utca 17.

Hegedű.

- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Gobbi Alajos Magyar utca 36.
- Pischinger Alajos Dohány utca 45.
- Kis Péter Sándor utca 5.
- Frankhauser Károly Diófa utca 18.
- Mészáros József Tuzoltz utca 10.
- Avar Alajos Rákosárok-utca 30.

HOYER

vonó-hangszer készítő

Gyönyörű imitációk különösen műkedvelők figyelmébe ajánlatosak.

EHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

Szalon Stuez, diófa

" " " fekete

keresztthúrozott és egyszerű.

Uj találmány!

Vonó hangszerek, hegedűk és gordonkák.

melyek teljesen pótolják az olasz mesterek műveit. A hang ép oly erős és nemes, mint a régi hangszereké.

Noebe készítményei!

Csakis a Harmoniánál, Budapestben kaphatók.

Világhírű szaktekintélyek elismerésel nyilatkoznak e feltűnést keltett tüneményeszerű hangszerekről

Egy hegedű ára, csinos tokban 100 frt.
Egy gordonka ára, csinos tokban 150 frt.

MARTIN WESSELY

zongoragyártó.

Különös specialitás az úgynevezett „Diminutiv” zongora, legkisebb alak s mégis erős, tómor hang. Bár milyen kicsi szobában is elfér. Az egész zongora 1 1/4 méter. Különféle érmek.

Souczek Máttyás

zongoragyártó

olcsó és tartós gyártmány

a »Harmonia« zongoratermében mindig készletben van.

A

„HARMONIA”

zeneműkereskedésben kaphatók valódi legfinomabb francia

hegedű- és gordonkahurok és gyanta.

A világhírű Voirin-féle vonók raktáron tartatnak.

Vidékről jövő megrendelések pontosan teljesítetnek.